

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Dialogmöte om Sambruk

Nyköping, 11–12 december 2013

Dialogmöte om Sambruk, 11-12 december 2013

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Publ.nr MSB640 - januari 2014

ISBN 978-91-7383-410-0

Foto, framsidan: Hanna Olsson, Räddningstjänsten Väst
*Undersköterskan Vivi-Ann Hermansson är liksom sina kollegor i natthemtjänsten och trygghetspatrullen i Varberg och Falkenberg anställda av Räddningstjänsten Väst.
"Du återställer larmet på den gröna knappen", berättar hon för Berit Gustafsson.*

Text: Annika Lindqvist

Foto (där ej annat anges): Annika Lindqvist och MSB

Produktion: Advant Produktionsbyrå

Närmaste bil ska rycka in i framtiden

I framtiden tänker sig Örnsköldsviks kommun att kommunens alarmeringscentral ska kunna se positionen för alla Rakelmobiler, för att snabbt kunna styra hjälp till en olycka, oavsett vilken förvaltning Rakel-bäraren egentligen hör till.

Genom åren har politikerna i Örnsköldsvik av och till diskuterat att lägga ner kommunens alarmeringscentral, KAC, och ansluta den till en större larmcentral.

– Men vi har fått ha den kvar. Våra argument är starka. Lokalkännedom och arbetstillfällen i kommunen väger tungt. Men framförallt värderas synergieffekterna som uppstår med en kommunal larmcentral där alla larmsystem är kopplade så att vi tidigt ser om något är på gång, berättade Jonas Hägglund från Brand- och Säkerhetsavdelningen i Örnsköldsvik på MSB:s andra dialogmöte om sambruk. Mötet hölls den 11-12 december på Nyköpings brandstation.

KAC har hand om alla larm i Örnsköldsviks kommun: trygghetslarmen, drift, inbrott, överfall, brandlarm, hisslarm... Härifrån dirigeras kommunala jourer och härifrån sköts kameraövervakningen av olika fastigheter.

Örnsköldsviks kommun har en klar målsättning att utrusta förvaltningarna med Rakelmobiler. Visionen är att KAC på sikt ska kunna se positionen på alla Rakelbärare och kunna dirigera dem som svar på olika händelser.

Om två bilar kolliderar på Sätervägen och operatören på KAC ser att en bil från gata- och parkavdelningen befinner sig på Häggvägen någon minut därifrån och håller på med gatuarbeten kan operatören ropa ut gatu- och parkarbetarna till olycksplatsen, som kan göra enkla åtgärder så att inte olyckan förvärras i väntan på att räddningstjänsten hinner fram. På samma sätt ska det fungera om hemtjänst eller annan kommunal verksamhet behöver hjälp av räddningstjänsten.

Kommunens växel ansluten

Örnsköldsviks nya brandstation stod klar våren 2013. KAC placerades där och en telefonist från kommunens växel sitter i alarmeringscentralen som är bemannad dygnet runt. ►

– När vi har den kommunala växeln ansluten till oss kan vi lära telefonisterna hur man gör när det blir en krishändelse, och larmoperatörerna kan hjälpa till i växeln eftersom utrustningen är likadan på båda arbetsplatserna, påpekade Jonas Hägglund.

Ytterligare en fördel är att telefonisten i kommunens allmänna växel snabbt får indikationer på när större händelser är på gång och kan vidarebefordra informationen till jourorganisationen.

Arrangemanget gör det också möjligt att faktiskt svara i kommunens växel dygnet runt.

– Vi gör det inte ännu, men vi funderar på det. Även om den person som uppringaren söker inte är på plats så är det bra att mötas av en mänsklig röst. ■

Andra mötet

Dialogmötet i Nyköping var det andra kring sambruk. Det första hölls i Göteborg i juni 2013. Både dit och till decembermötet i Nyköping gick inbjudan ut endast till

kommuner och organisationer som har visat ett särskilt intresse för att sambruka samhällets resurser.

Nattpatrullen fick bättre arbetsmiljö och nya arbetskamrater på brandstationen

– Vi har omklädningsrum, det hade vi inte förut. Och bilarna är samlade på ett ställe och står i carport så vi behöver inte börja passet med att skrapa rutor.

Tina Fargo och Kajsa Stålbrand jobbar i nattpatrullen i Nyköping. De är mycket nöjda med att de numera utgår från brandstationen.

Det andra dialogmötet om sambruk hölls på brandstationen i Nyköping, som i sig är ett exempel på hur olika kommunala förvaltningar samsas.

Brandstationen var klar hösten 2011 och hade projekterats i samråd mellan räddningstjänsten och kommunens division social omsorg. Numera utgår nattpatrullens bilar från brandstationen.

Undersköterskorna Tina Fargo och Kajsa Stålbrand uppskattar förändringen.

– Det är praktiskt att ha alla bilarna på ett ställe och att inte behöva lämna dem på olika platser på morgonen. Och det är skönt att ha dem under tak.

I och med flytten till brandstationen fick nattpatrullen omklädningsrum.

– Förut satt vi inklämda i ett boenderum på ett av äldreboendena i stan.

Nya kompisar på jobbet

Nu delar de arbetsplats och lunchrum med dem som jobbar på räddningstjänsten.

– Det är kul att få ansikte på folk, jättebra med samarbete!

Samarbetet har utvecklats till att brandmännen till exempel bistår med att lyfta brukare när det behövs.

Stefan Ekholm är räddningschef i Sörmlandskustens räddningstjänst som ansvarar för säkerhetsarbetet i Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnesta. Också han har enbart gott att säga om samlokaliseringen.

– Vardagskontakterna är så betydelsefulla. Det är så enkelt, vi går bara tvärs över lokalen när vi vill prata med någon från social omsorg. Det har lett till att hemtjänsten har med våra frågor när de är ute hos brukarna, de kollar brandvarnare och halkriser, säger Stefan Ekholm.

– Vi har blivit mer vaksamma när vi är ute och kör. För ett par veckor sedan såg vi en brand. Vi har brandsläckare i bilen, men den här gången ringde vi räddningstjänsten, berättar Tina Fargo.

Rakel ökar säkerheten

Nattpatrullerna har Rakel i bilarna

– Vi är evigt tacksamma för det. I fjol hade vi en bil som åkte av vägen. Tack vare Rakel gick den att positionera, säger Tina Fargo som själv krockade med vilt i somras.

De båda förvaltningarna delar också på en bil. Nattpatrullen använder den på natten, räddningstjänsten på dagen. Inledningsvis var det lite diskussioner om vem som skulle ansvara för service och tvätt av bilarna, men ganska snabbt kom man fram till att räddningstjänsten tvättar eftersom det passar bättre in i deras arbetstider. ▶

Kajsa Stålbrand och Tina Fargo.

Kvinnor och män tillsammans

Genom samlokaliseringen av kvinnodominerad social omsorg och mansdominerad räddningstjänst fick Nyköping betydligt bättre blandning på arbetsplatsen.

Ann Malmström är chef för division Social omsorg.

– Vi är korkade om vi inte samarbetar! Vi har så otroligt mycket resurser som vi kan använda istället för att bara ropa på mer. I framtiden ser jag framför mig en gemensam rekrytering. Varför kan inte mina undersköterskor vara brandmän på deltid? Våga tänka i nya banor! uppmanade Ann Malmström.

Också den kommunala larmcentralen är placerad i den nya brandstationen. I dagsläget går alla trygghetslarm dit. Dessutom hanterar man automatiska brandlarm från kommunala verksamheter där. Fyrtiosex kommunala fastigheter är anslutna, ytterligare tolv fastigheter väntar på att bli anslutna och det finns planer på att ansluta ytterligare fem.

– Från larmcentralen har vi en enda lina till SOS Alarm, istället för att var och en av de här fastigheterna ska ha en egen anslutning som kostar 6 000 kronor om året, sa räddningschefen Stefan Ekholm.

“På datorn får vi ut detaljerade kartor över varje rum. De är ett enormt stöd för dem som rycker ut.”

Detaljerade kartor över fastigheterna

Jan Carlsson som arbetar med larmen i Nyköping framhöll fördelarna med att ha fastigheterna anslutna till den egna larmcentralen.

– På datorn får vi ut detaljerade kartor över varje rum. De är ett enormt stöd för dem som rycker ut.

Under 2014 ska allt fler av larmen inom kommunen anslutas. Gata, VA, socialjour, hissarm samt de tekniska larmen från avloppsverk och pumpstationer ska flyttas över.

– Vi funderar också på att ansluta trygghetslarm och nattpatrull från andra kommuner, berättade Thomas Ydrenius, som var projektledare för bygget av den nya brandstationen.

Jan Carlssons råd till alla som vill ansluta fler objekt och fler verksamheter till larmcentralen var:

– Börja med en bra kontakt med er IT-avdelning! Vi pratar inte alltid samma språk. ■

Undersköterskor ska utbildas i riskbedömning

De sextio undersköterskor som jobbar i natthemtjänsten och trygghetspatrullen i Varberg och Falkenberg är anställda av Räddningstjänsten Väst. De ska få utbildning i att inventera risker i brukarnas hem, allt från halkiga mattor till våld i nära relationer.

Vid årsskiftet 2012/2013 bildade Varberg och Falkenberg det gemensamma förbundet Räddningstjänsten Väst.

– Vi har fått ett brett uppdrag från våra medlemskommuner. Vi arbetar med folkhälsa, brottsförebyggande, kommunsamordning, krishantering och all verksamhet som har att göra med Lagen om skydd mot olyckor, säger förbundsdirektör Jan Sjöstedt.

Dessutom ingår delar av kommunernas sociala omsorg. Sextio undersköterskor i natthemtjänsten och trygghetspatrullen är anställda av förbundet. Också tidigare delade de lokaler med räddningstjänsten.

– Vi ser stora fördelar med att de nu också hör till samma organisation. Det får dem att jobba med nya glasögon.

“Vi ser stora fördelar med att undersköterskorna nu också hör till samma organisation.”

Inventera risker

Nattpatrullerna ska inventera risker i brukarnas hem. Riskerna kan vara såväl brandfarliga elkontakter och snubbelrisker som självmordstankar och familjevåld.

Uttjänta batterier i brandvarnaren kan undersköterskorna byta. Om risken däremot är svårare att hantera, som farhågor om att mannen slår sin hustru, är det inte alltid meningen att de ska ingripa utan föra miss-tanken vidare till annan personal.

– Egentligen har de som jobbar i hemmen alltid stött på sådant som våld i nära relationer. Vi vet ju att funktionshindrade kvinnor är mer utsatta för våld än andra. Skillnaden nu är att de ska få bättre verktyg för att hjälpa, säger verksamhetschefen Fredrik Åkesson från Räddningstjänsten Väst. ▶

Snabbare ingripande

Politikerna har också gett ett klart uppdrag att korta tiden för ingripande efter en olycka eller sjukdomsfall.

– Flera gånger har undersköterskorna gjort trygghetsinsatser: tagit hand om överför friskade ungdomar eller rapporterat in om träd över vägen och saknade brunnslöck. De kommer att bli första insatsresurs och ska få defibrillatorer.

Tio FIP-bilar för Första Insats Person har också satts i drift och utrustats med bland annat defibrillator och släckutrustning för att kunna vara en första insatsresurs.

– Vi har FIP på alla tio stationerna, även i centralorterna Varberg och Falkenberg, säger Jan Sjöstedt. ■

Önskas: forskning om larmcentralers storlek

Hur stor kan en larmcentral bli innan den blir ineffektiv? Och hur liten kan den vara för att fortfarande vara effektiv?

Det är ett uppslag till framtida forskning som organisationsforskaren Rebecca Stenberg från CARER fick med sig från dialogmötet.

CARER är kortnamnet för Centrum för forskning inom respons- och räddningssystem, ett samarbete mellan Linköpings universitet och MSB. Området är tvärvetenskapligt och hämtar forskare från tre fakulteter: filosofiska, medicinska och tekniska.

Ett av de områden som CARER just nu fokuserar på är nya aktörer inom respons och räddning.

Så värst nya är de för det mesta inte. Det nya är snarare att betrakta dem som resurser i säkerhetsarbetet.

– Den första personen på en olycksplats är ofta en granne, en kollega eller personal från hemtjänsten. Med ökad kompetens skulle de mycket oftare än idag kunna rädda liv och utgöra resurser för trygghet, sa Rebecca Stenberg.

Frivilligorganisationerna är en given grupp att samarbeta med. Det gäller förstas dem som är direkt inriktade mot räddning, som Svenska Sjöräddningssällskapet och Sveriges Frivilliga brandkårer som med bidrag från MSB gör hembesök för att kolla brandvarnare och inventera risker.

Fler föreningar kan bidra

Men också föreningar som har andra huvudsyften kan bidra.

– Klätterklubbar, pensionärsorganisationer, orienteringsklubbar...Man kan åstadkomma mycket genom självskyddsutbildningar riktade till dem. Sverige är ett av världens mest föreningstäta länder, sa Rebecca Stenberg som själv är en hängiven skridskoåkare och engagerad för att minska isolyckorna.

En tredje grupp som kan utnyttjas mer för att förhindra olyckor och minska skadorna efter olyckor är yrkesgrupper som fastighets-skötare, hantverkare och hemtjänstpersonal.

Äldre och glesbygdsbor är överrepresenterade i de flesta typer av olyckor. ▶

Rebecca Stenberg

Redan idag är 20 procent av Sveriges sammanlagda befolkning över 65 år. Andelen ålderspensionärer är betydligt högre och stigande i glesbygden, och det kommer att bli direkt nödvändigt att knyta ihop räddningstjänst och äldreomsorg för att klara bemanningen och minska dubbelarbetet.

Och hela tiden när man testar nya sätt att organisera respsen på kriser och olyckor så gäller det att utvärdera förändringarna. Får den drabbade snabbare hjälp? Är det egentligen viktigt att hjälpen kommer snabbt? Är kvalitén på insatsen tillräckligt god?

Och – lönar det sig? Är räddningsarbetet kostnadseffektivt organiserat?

Samverkan riskerar att bli ett honnörsord utan någon tydlig innebörd. Rebecca Stenberg påminde om att ordet inte alltid betyder samma sak.

– Olika kompetenser krävs för operativ samverkan och för samverkan på huvudmannanivå.

Samverkan på olika sätt

Också den operativa samverkan kan utformas på olika sätt. Ibland innebär samverkan bara att varje organisation sköter sitt ansvarsområde men delger varandra information, ibland är organisationernas respektive arbete direkt integrerat.

Kayvan Yousefi Mojir är doktorand i Linköping och forskar om responsystem.

– Avståndet är stort mellan forskning och praktik och vi saknar metoder för att överföra abstrakt kunskap till praktisk kunskap, sa han.

Kenneth Ericson var tidigare räddningschef på Öckerö och drev sambrukstanken där. Nu är han rådgivare åt MSB på deltid, med fokus på sambruksfrågor. Han påpekade att en del forskning redan är gjord.

– Det finns oerhört mycket forskning på kostnad/nytta som visar att sambruk är lönsamt. Använd den som argument gentemot politiken!

“Vi kommer aldrig kunna göra mer relevanta grejer än dem ni ber oss att forska om.”

Praktikerna måste föreslå forskning

Rebecca Stenberg framhöll att frågeställningarna måste komma från dem som arbetar med trygghet och säkerhet.

– Vi kommer aldrig kunna göra mer relevanta grejer än dem ni ber oss att forska om.

Som svar fick hon önskemålet från Jonas Hägglund i Örnsköldsvik att utreda vad som är en effektiv storlek på en larmcentral. ■

Utbyggnaden av Rakel fortsätter

Rakel kan bli bärare av signalerna från trygghetslarm, i samband med att kopparnäten för telefoni läggs ner på flera håll i landet. Men det är inte meningen att brukarna själva ska ha Rakelmobiler i hemmet.

Just de dagar som sambruksmötet hölls i Nyköping var stormen Sven på väg med full kraft in över Sverige. Mats Granat, räddningschef i Höga Kusten – Ådalen, gruvade sig på förhand för stormens följder.

– Det absolut svåraste är att det inte går att ringa 112. Vi kan räkna med att det om igen blir totalt bortfall för stora delar och att folk måste köra 14 mil för att larma, sa Mats Granat.

Läget förvärras när kopparnäten monteras ner på flera håll. Strömavbrott slår ut GSM-näten tämligen omgående.

I det sammanhanget pågår nu försök med att låta Rakel vara bärare av signalerna från trygghetslarm.

Brukarna kommer inte att uppleva någon skillnad, de har kvar den larmutrustning de haft.

Förordning reglerar

Att ge pensionärerna Rakelmobiler är inte aktuellt, det är inte ens lagligt. Förordningen om elektronisk kommunikation (20 a §) slår fast att endast aktörer som ansvarar för samhällsviktig verksamhet är behöriga att ansluta till Rakel.

– Däremot får kommunerna förse sina entreprenörer med Rakelmobiler. Men det är viktigt att veta att vem som helst inte kan eller får gå in och lyssna i en talgrupp till exempel, sa Evert Enblom, som jobbar med Rakel-frågor på MSB.

I december 2013 fanns drygt 50 000 Rakelmobiler registrerade i Sverige.

140 av de abonnemangen fanns i Örnsköldsvik. Efter jul ska Örnsköldsvik ha 250 stycken.

Kommunstyrelsen i Örnsköldsvik bestämde redan år 2009 att anslutningen skulle vara så bred som möjligt. Brand- och säkerhetsavdelningen fick i uppdrag att åka ut och prata med alla förvaltningar och bolag. ▶

– Vi började med nattpatrullen och kommunens sjuksköterskor. Där fanns ett motstånd från start. Ett sätt att övervinna motståndet var att vi gav utbildning. Ett annat sätt var att sociala omsorgen inte behövde ta kostnaden, den tog vi, berättade Jonas Hägglund från Brand- och Säkerhetsavdelningen i Örnsköldsvik.

– Efterhand har de också upptäckt att det är väldigt bra att ha koll på alla i gruppen. När ett larm går säger en person att "jag åker". Alla andra i gruppen hör det och det är lätt att hjälpa varandra om det behövs.

Ensamarbetare

Alla heltidsbrandmän har Rakel. Efter årsskiftet får också alla deltidsbrandmän det.

De som arbetar ensamma ute hos medborgare, som handikappomsorgen, alkoholhandläggarna, lantmäteriet och hemtjänsten har också genom Rakel möjlighet till nödlarm.

– Öviks energi samt MIVA (miljö och vatten) är på gång och gata och park vill ha tio stycken för att kunna använda vid snöröjningen.

De drygt 50 000 svenska Rakelabonnemang som var registrerade i december når inte riktigt upp till ambitionen.

– Vi siktade på att ha nått 55 000 nu. Men slutmålet är att vi ska stärka samhällets krisberedskap och samtidigt sambruket. Har man inte klart för sig vad man ska använda Rakel till spelar det ingen roll om man har en eller flera Rakelmobiler, säger Evert Enblom.

Suicid en av de största riskerna

År 2012 begick 1 523 personer självmord i Sverige. Det är mer än fem gånger så många som de 296 som omkom i trafiken.

– Idag satsar vi väldigt mycket pengar på trafiksäkerhet, men dödsfallsfrekvensen är fem gånger så stor på suicid. Inför arbetet med det nu gällande handlingsprogrammet för trygghet och säkerhet har vi plockat in risken suicidprevention i kommunens övergripande arbete med trygghet och säkerhet, berättade Jan Edblad, beredskaps- och säkerhetssamordnare i Örnsköldsvik.

I enlighet med kommunens handlingsprogram för trygghet och säkerhet har man bildat tvärssektoriella grupper för olika typer av risker. I gruppen för suicidprevention ingår såväl polisen och landstingets ungdomspsykiatri, primärvård och sjukhus som välfärdsförvaltningen med den kommunala omsorgen, bildningsförvaltningen samt avdelningarna kultur och fritid och brand & säkerhet.

Jan Edblad har varit säkerhetssamordnare i många år.

– Tidigare var det ett ensamjobb inom kommunledningsförvaltningen. År 2008 flyttade jag över till räddningstjänsten, sedan kommunstyrelsen beslutat att räddningstjänsten skulle ha samordningsansvaret för beredskaps- och säkerhetsfrågor.

Efter en genomgående kommunal organisationsförändring ingår verksamhetsområdet trygghet och säkerhet sedan 2011 i samhällsbyggnadsförvaltningen och avdelningen brand och säkerhet. ▶

Jan Edblad

"Mitt yrke har utvecklats mycket under åren. Det är oftast roligt att gå till jobbet varje dag!"

Påfrestningar på samhället

Och om arbetet för att minska olyckor inte alltid motsvarar de faktiska riskerna så är det också ofta svårt att på förhand veta vad som blir en svår påfrestning.

Håkan Axelsson, enhetschef på MSB, var räddningschef i Arvika både år 2000 när kommunen drabbades av en utdragen översvämning med svåra materiella skador och år 1998 när fyraåringen Kevin dödades av andra barn. Tveklöst var barnmordet ett mycket hårdare slag för samhället.

Jonas Hägglund i Örnsköldsvik har liknande erfarenheter. Tv-programmet Uppdrag Granskning avslöjade år 2010 att en fjor-

tonårig flicka i Örnsköldsvik utsattes för en hatkampanj där både elever och vuxna deltog, efter att hon polisanmält en annan elev för våldtäkt.

Våldtäkten och dess följder: människors behov att välja sida och uppmärksamheten i media var svår att hantera, tycker Jonas Hägglund.

– Vi planerar ofta för de hårda händelserna. Men vi måste bli bättre på att hantera vad vi gör när något händer i relationerna mellan oss människor. ■

Snabbutbildade ska öka tryggheten

Nu startar projektet Förstärkt medmänniska i fem byar i Medelpad

Thomas Åslin arbetar vid räddningstjänsten i Medelpad och bor i byn Holm med 400 invånare. Han har länge varit bekymrad över att det kan ta upp till 30 minuter efter ett larm innan ambulans eller brandbil är på plats.

Så föddes idén om förstärkt medmänniska. Första mötet hölls i Holm vid jultid 2012. Tjugo personer dök upp till mötet.

Idén har spritts till ytterligare fyra byar.

– Vi har utbildat 130 personer som kan åka ut på förmodat hjärtstopp, trafikolyckor, drunkningstillbud och bränder, berättade Thomas Åslin.

När larmet går får de utbildade byborna ett SMS på mobilen. De har ingen skyldighet att åka på larm och heller inga befogenheter som till exempel att överskrida hastighetsgränserna.

– Och det har aldrig varit tal om ekonomisk ersättning.

Utlarmningen av privatpersonerna skulle egentligen ha varit i gång redan före sommaren 2013, men blev försenad. Det berodde dels på att det tog tid att lösa hur de skulle meddelas från SOS Alarm, dels på att landstinget dröjde med godkännandet att SOS ska få skicka uppgifter till privatpersoner i samband med förmodade hjärtstopp.

Den 11 december 2013, ungefär ett år efter att diskussionerna började, kom ett muntligt besked att landstinget gett sitt godkännande.

Sekretessen reellt hinder

Sekretessen försvårar total samverkan. I övrigt finns det inte så många hinder, anser Staffan Edler och Jan-Erik Gustavsson som representerar varsin länsstyrelse.

Flera kommuner som har börjat fundera på sambruk känner att de bromsas av tillsynsmyndigheten länsstyrelsen som vill ha mer traditionella redogörelser av hur räddningstjänsten är organiserad.

De länsstyrelseföreträdare som var inbjudna till Nyköping tycker inte att de själva har den inställningen.

– Absolut inte! De sista decennierna har kommunerna utvecklat interkommunal samverkan genom räddningstjänstförbund eller civilrättsliga avtal. Nu är det den inomkommunala verksamheten som samordnas, det borde vara ganska självklart att göra det, säger brandingenjör Jan-Erik Gustavsson, som arbetar på länsstyrelsen Västra Götaland.

– Vi på länsstyrelsen ska ju stimulera till samarbete. Självt är jag väldigt positiv till den tvärssektoriella samverkan. Vi ska se om vi kan erbjuda en arena för att stimulera kommunernas sambruk.

Använd handlingsprogrammen

Jan-Erik Gustavsson framhöll också att han tycker det är fullt möjligt att komplettera de kommunala handlingsprogrammen för

räddningstjänst och förebyggande verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor med ett sambruksperspektiv.

De hinder som finns bottnar i skyddet för den enskildas integritet. Sjukvården och omsorgen kan inte hur som helst dela information om sina patienter och brukare med andra myndigheter.

“Vi på länsstyrelsen ska ju stimulera till samarbete. Självt är jag väldigt positiv till den tvärssektoriella samverkan.”

– Jag blev lite bekymrad när jag hörde talet om att hemsjukvården kan låsa upp dörren till en brukare om polisen begär det. Hemsjukvården måste värna om den utsatta och kan inte gå polisens ärenden! Om inte medborgarna kan lita på det kanske de slutar ringa 112! sa Hans Därnemyr från Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Staffan Edler är försvarsdirektör på länsstyrelsen i Jämtland. Också han understryker sjukvårdens och omsorgens sekretesslagar.

– I övrigt ser jag mycket hellre möjligheter än hinder. En del av länsstyrelsernas roll är att se på helheten. Vi måste granska verksamheten utifrån den enskilda som är drabbad av en händelse. Sambruket är nödvändigt för att lösa tryggheten för medborgarna!

Hemtjänst över kommungränserna

Den hemtjänstbil som befinner sig närmast bör åka på ett larm, oavsett kommungränserna.

I Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, NÄRF, ingår Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborgs kommuner.

– Min vision är att vi ska ha en gemensam larmcentral så att vi kan larma den bil som befinner sig närmast när till exempel hemtjänstens brukare larmar, att vi inte behöver följa kommungränserna som nu, sa Hans Därnemyr från NÄRF.

Pelle Pettersson från Båstads räddningstjänst, instämde.

– När vi åker på hjärtstoppslarm kan det hända att kommunsjuksköterskan befinner sig i huset bredvid, utan att vi vet om det. Det vore förstås väldigt bra om vi kunde arbeta ihop.

I övrigt utreder räddningstjänsten i Båstad en samlokalisering med nattpatrullen, och var mycket imponerade av det de hörde om Förstärkt medmänniska i Medelpad.

– Så enkelt! Det skulle passa väldigt bra hos oss, sa Anders Nilsson.

Förstärkt medarbetare

Per Andersson från NÄRF blev också inspirerad av Förstärkt medmänniska och tänkte sig att man skulle kunna tillämpa begreppet på de kommunanställda.

– Förstärkt medarbetare, vad skulle hända om vi tänkte så?

I Örnsköldsvik åker all räddningstjänstpersonal i beredskap på lyfthjälp när hemtjänsten behöver det.

– Brandmännens Riksförbund drev den frågan. De insåg att ju fler uppgifter de åtar sig, desto svårare blir det att spara bort dem. Fast vi har fått kollisioner med deras huvudarbetsgivare som tycker att de är borta för mycket från det vanliga jobbet. Nu funderar vi på om det kan finnas någon morot, något vi kan ge tillbaka till huvudarbetsgivarna, berättade Jonas Hägglund från Brand och Säkerhetsavdelningen i Örnsköldsvik.

Under mötet pratade flera om fördelarna med att olika förvaltningar sitter i samma lokaler.

Jonas Hägglund från Örnsköldsvik underströk att kommunerna inte alltid behöver bygga nytt för att samverka.

– Man kan ju ha en virtuell ledningscentral.

Ulf Nilsson på Räddningstjänsten Syd har erbjudit en skola i Malmö att på deltid placera en brandman där, bland annat för att prata brandskydd.

– Men hittills har de inte nappat på det.

”Berätta också om svårigheterna!”

– MSB kommer inte att berätta vad sambruk ska vara. Vi skapar förutsättningar för kommunerna att utbyta erfarenheter, sa Håkan Axelsson, enhetschef på MSB.

I Nyköping deltog också Max Ekberg, som är handläggare på Sveriges Kommuner och Landsting, SKL och har räddningstjänsten som sitt ansvarsområde.

– Vi kommer att kroka arm med MSB i frågan. Vi på SKL kan få politikerna att vakna. Det är viktigt att det här inte enbart blir en fråga för räddningstjänsten och jag vet att mina kollegor som handlägger socialtjänstfrågor på SKL är intresserade av att vara med i fortsättningen, sa Max Ekberg.

Flera tyckte att sambruksfrågorna bör ingå som ett block i brandmänna-utbildningen Skydd mot olyckor, i utbildningen för räddningstjänstpersonal i beredskap samt i utbildningarna för socialt arbete.

MSB undersöker möjligheterna att skapa en särskild sida för sambruk under msb.se. På hemsidan ska intresserade kunna finna varandras kontaktuppgifter och läsa om de goda exemplen.

– Jag vill uppmana er till att också berätta om det som inte har gått så bra. Det behöver inte vara fel på idéerna, men av olika skäl går inte alltid alla planer att genomföra. Det är viktigt att få ta del av det också för att inte flera ska behöva göra om misstagen, sa Åsa Weinholt, forskare vid CARER, Linköpings universitet.

Någon gång under 2014 blir det ett nytt dialogmöte om sambruk, då i Varberg.

– Bjud in socialtjänsten! uppmanade någon.

– Och frivilligorganisationer som verkligen har lyckats, som Missing People!

Uppmärksammat möte

Södermanlands Nyheter var på plats och skildrade mötet.

Se artikeln här: sn.se/nyheter/1.2022032

och webbtvinslaget här: sn.se/nyheter/nykoping/1.2022110

Vill du veta mer om sambruk?

Kontakta Kenneth Ericson:

E-post: kenneth.ericson@msb.se | Telefon: 072-542 61 28

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se

Publ.nr MSB640 - januari 2014 ISBN 978-91-7383-410-0